

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти

Кафедра менеджменту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ОСНОВИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»

на 2026-2027 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	3 курс, I семестр навчального року
Освітня програма/спеціалізація	ОП «Менеджмент», ОП «Бізнес-адміністрування»
Спеціальність	D3 Менеджмент
Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПБ НПП, який веде дану дисципліну, науковий ступінь і вчене звання, посада

Козюра Ігор Валерійович,
доктор наук з державного управління,
професор кафедри менеджменту

Контактний телефон	097-555-12-89 (Viber, WhatsApp, Telegram)
Електронна адреса	ivko@ukr.net
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	http://www.mened.puet.edu.ua он-лайн: е-поштою, пн-пт з 08.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів комплексу теоретичних знань та практичних навичок щодо організації та функціонування місцевого самоврядування як системного суспільного явища. Курс охоплює вивчення історичних етапів становлення, сучасних підходів до організації місцевої влади, актуальних проблем та перспектив розвитку самоврядування в Україні з урахуванням кращого зарубіжного досвіду. Мета дисципліни – підготовка ефективних управлінських кадрів для роботи на регіональному та місцевому рівнях, здатних приймати обґрунтовані рішення у сфері місцевого самоврядування та забезпечувати сталий розвиток територіальних громад
Тривалість	5 кредитів ЄКТС/150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Лекції, семінарські заняття, індивідуальні та групові заняття, самостійна робота поза розкладом

Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; виконання навчальних завдань і завдань самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота. Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність базових знань з менеджменту, історії, економіки, права, політології
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПРН03. Знати теоретичні та прикладні засади державного управління та місцевого самоврядування.</p> <p>ПРН04. Знати та використовувати технології вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ЗК01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями. • ЗК02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. • ЗК03. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій... • ЗК04. Здатність бути критичним і самокритичним. • ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. • ЗК06. Здатність працювати в команді. • ЗК08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. • ЗК09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. • ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії. • ЗК13. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів діяльності).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	Модуль 1. Сутність, становлення й розвиток місцевого самоврядування в Україні	
Тема 1. Місцеве самоврядування: сутність і основні поняття	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 2. Становлення місцевого самоврядування на Русі та у литовсько-польську добу	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою

Тема 3. Організація місцевого самоврядування на українських землях у часи козаччини	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 4. Система органів місцевого самоврядування в Україні після ліквідації української державності у складі імперії	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 5. Місцева влада в добу національно-визвольної боротьби та у радянський період.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 6. Розвиток місцевого самоврядування в незалежній Україні. Децентралізація влади	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Модуль 2. Світовий досвід та вітчизняна практика місцевого самоврядування		
Тема 7. Зарубіжні моделі місцевого самоврядування	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 8. Технології і практики діяльності місцевої влади в контексті належного врядування	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 9. Правові засади системи самоврядування в Україні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 10. Матеріальні та фінансові основи місцевого самоврядування в Україні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
Тема 11. Основи демократії на місцевому рівні	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування;	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою

Тема 12. Муніципальний менеджмент у контексті повоєнного відновлення й розвитку територіальних громад	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Виконати завдання для самостійної роботи. Опрацювати навчальні матеріали і документи, рекомендовані викладачем, за темою
---	---	--

Інформаційні джерела

1. Конституція України (у чинній редакції).
2. Європейська хартія місцевого самоврядування. *Європейська хартія місцевого самоврядування та розвиток місцевої і регіональної демократії в Україні*. Київ: Крамар, 2003. С. 71-78.
3. Виборчий кодекс України (редакція від 01.08.2021 р.).
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. (зі змінами)
5. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 р. (зі змінами).
6. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11 липня 2002 р. (зі змінами).
7. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 р. (зі змінами).
8. Ворона П.В. Місцеве самоврядування в зарубіжних країнах: досвід для України: [навч. посіб. для депутатів місцевих рад]. Київ: [Ун-т "Україна"], 2011. 209 с.
9. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу: аналіт. доп. / [Жаліло Я.А., Шевченко О.В., Романова В.В. та ін.]; за наук. ред. Я.А. Жаліло. Київ: НІСД, 2019. 192 с.
10. Енциклопедія державного управління : довідк. вид. У 8 т. Київ: НАДУ при Президентові України, 2011. Т. 5: Територіальне управління.
11. **Історія та теорія місцевого самоврядування: навч. посібн.** / О.М. Руденко, **І.В. Козюра**, Н.В. Ткаленко, В.Г. Маргасова. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 226 с. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6183/1/istoriyaiteoriyams.pdf>
12. Козюра І. Розвиток місцевого самоврядування в Канаді: історико-управлінські студії. *Канадознавство: мова і суспільство [Текст]: кол. моногр. = Canadian Studies: Language and Society [Text]: collective monograph*. Луцьк: Вежа-друк, 2021. С. 12-54.
13. Козюра І. Інструменти місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. *Публічна політика і державне управління в умовах війни* : матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12 квітня 2024 р.) ; уклад. Н.Прямухіна, О.Чальцева, І.Мацишина, М.Дубель. Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2024. С. 93-96. URL: <https://jppasa.donnu.edu.ua/article/view/15717/15620>
14. Козюра І., Дорошенко В. Роль соціально відповідального бізнесу як інструменту зміцнення стійкості підприємств та підтримки місцевих громад в умовах кризових викликів. *Публічна політика в умовах війни та міжнародних викликів* : матер. II міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 квітня 2025 р.) [Електронне видання] ; уклад. Н. Прямухіна, О. Чальцева, І. Мацишина. Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2025. 202 с. С. 69-73. URL: <https://jppasa.donnu.edu.ua/article/view/17173/17068>.
15. Козюра І. В. Стратегічні аспекти розвитку територіальних громад в умовах воєнного стану. Управління розвитком соціально-економічних систем в умовах війни російської федерації проти України : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 13 лютого 2024 року). Полтава: ПУЕТ, 2024. С. 410-413. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/13659/1/328-2168.pdf>.
16. Козюра І., Лучко А., Яковець А. Університетський вектор європейської трансформації міста (на прикладі м. Полтава). *Євроінтеграційний дизайн: стратегії відновлення України: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.* (Київ, 6 трав. 2025 р.) / за заг. ред. Л. Г. Комахи, М. С. Орлів. Київ: ННІ ПУДС КНУ, 2025. С. 180-181. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/osn/2/news/2202/files/cc01cdf1-6c15-449b-bbb7-6977e3de8663.pdf>.
17. Місцеве самоврядування: словник-довідник: навч. посібн. / [уклад. О.М. Руденко, І.В. Козюра, Н.В. Ткаленко та ін.]. Київ: Кондор-Видавництво, 2016. 182 с. URL: http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/6234/1/ms_slovyk-dov.pdf

18. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посібн. 2-е вид. Київ: Ліра-К, 2021. 268 с.

19. Місцеве самоврядування в Україні: сучасний стан та основні напрями модернізації : наук. доп. / авт. кол.: Ю.В. Ковбасюк, К.О. Ващенко, В.В. Толкованов, Ю.П. Сурмін, І.В. Козюра та ін.; за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2014.

20. Організаційні засади місцевого самоврядування в умовах воєнного стану: аналітична записка / Асоціація міст України; автор: Мягкоход В. М.; за заг. ред. Слобожана О.В. Київ, 2024. 25 с. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/organizacijni_zasady_miscevogo_samovryaduvannya_v_umovah_voynogo_stanu.pdf.

21. Територіально-орієнтовані механізми стимулювання інвестицій у повоєнному відновленні України : аналіт. доп. / [Я. А. Жаліло, Н. В. Бахур, А. А. Головка та ін.] ; за наук. ред. Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2023. 78 с. URL: <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2023.09>.

22. Koziura I., Koltun V. Leadership approach for decentralization and administrative-territorial reform. *SOCIOWORLD. Social research & behavioral sciences*. 2021. Vol. 06. Issue 04 (01). PP. 32-38. URL: <https://is.gd/aE8vgs>.

23. Офіційний сайт Президента України. - <http://www.president.gov.ua>

24. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>

25. Кабінет Міністрів України (портал) – <http://www.kmu.gov.ua>

26. Асоціація міст України – www.auc.org.ua

27. Децентралізація в Україні – www.decentralization.gov.ua

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.

Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів – відсутнє.

Дистанційний курс «Основи місцевого самоврядування», який розміщено у програмній оболонці Moodle на платформі дистанційного навчання ПУЕТ (<https://el.puet.edu.ua/>).

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu.pdf>.

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf.

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidaciyi-zdobuvachamy-vyshhoyi-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>.

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбутись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність»; списування під час виконання поточних модульних

робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf.

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannyavypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf.

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyly-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacziy-u-puet.pdf>.

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidstr.pdf.

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet>.

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi>.

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-6): виконання практичних завдань (10 балів); тестові завдання (10 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 2 (теми 7-12): виконання практичних завдань (10 балів); тестові завдання (10 балів); завдання самостійної роботи (10 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни